

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду Краљев трг до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механицима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

КРВНИ ТРАГОВИ

(НАСТАВАК)

(3)

За скидање крвних мрља с неког зида потребно је, да се површина зида тачно испита. Ако је исти више пута прекречен, онда ћемо гледати да дођемо до финих, сасушених листића креча, али ако је зид само једанпут или није ни једанпут прекречен, онда морамо узети мало малтера. Да ли је једно или друго случај, лако ћемо сазнати, кад у близини дотичне капље, на неком месту ножем загребемо. Можемо ли да скинемо мали, али солидни листак, то је онда онај први случај, али ако не можемо да заценимо листак креча, већ дођемо одмах до пешчаног малтера, онда је онај други случај. Али у сваком случају ваља нам имати пред очима, да отцепљивање неће сваки пут испасти за руком, и према томе добро ће бити, да пре но што приступимо томе послу, крвне мрље опишемо и нацртамо. Кад почнемо тај посао, добро је да на мрље прилепимо један згодан комад стакла. Као средство за лепљење ваља употребити гуми арабику, јер ће тада микроскопичару бити лакши посао, кад се изрично спомене чиме је стакло лепљено. Добро ће бити, да на ћошковима испод стакла подметнемо парче хартије или што је још боље једну тању пантљичку, која ваља да вири напоље, да би за њу могли доцније ухватити. За тим се стакло добро, али опрезно притисне, па онда с косо намештеним дрветом подупре. По том треба сачекати, да се гума потпуно осуши, за што је потребно доста времена. Према томе и из овог разлога паметно је, да се ствар удеси тако, да се за време сушења може радити нешто друго.

Да би знали, да ли смо готови са сушењем, неће бити згорега да на суседним местима учинимо више проба, т. ј. да на више места прилепимо за зид комадиће стакла, као год што смо прилепили онај комад на крвне мрље. Зато је потребно врло мало труда и времена, а обезбедили смо се да нам скидање мрља испадне за руком. Мислимо ли да смо готови са сушењем, онда покушамо да скинемо један од тих пробних објеката; испадне ли нам ствар за руком, онда учинимо покушај на правом објекту. Не поће ли нам то за руком, тада се оканемо скидања и чекамо да се још суши, па онда поново радимо као и пре. Напослетку тако успевамо скинути са стаклом комад малтера или листак креча или боје, на којима су крвне мрље. Наравно да приликом скидања морамо се помоћи згодним оруђем, којим ћемо поткопати и отцепити потребни комад зида.

Ако су крвне мрље пале на земљу и ако имају неког значаја, онда ћемо то парче земље извадити ножем или лопатом, према његовој величини, па за тим метнути га у какав суд, тако, да се не распада и не растреса приликом преношења. Ако је земља влажна, суд мора бити такав да не пропушта воду, али ако је то прашина, песак, пепео и т. д., онда се мора у таквом случају учинити оно, што је потребно, да се то парче земље одржи у свом првобитном облику, да се не измења. Стручњаци у оваквим приликама увек пазе, да са земљом не понесу каквих животињица, као што су н. пр. црви. Што они то раде, потпуно је појмљиво, кад се зна, да све такве животињице живе од земљиних састојака. Н. пр. ако би у земљи био црв, он би појео земљу, која је напијена крвљу, крв би сварио, и за кратко време у кутији бисмо имали само земљу и црва, а крви нигде ни од корова. Кад не би морали имати обзира према крви, било би нам врло лако уништити такве животињице тиме, што би

земљу прелили каквом отровном течношћу. Али хемичар и микроскопичар би увек с правом против тога протестовали и тако ја бих знао само једно једино, чисто механичко средство. На име пре но што се дотични комад земље ископа, удари се неко пута око крвних мрља са каквим коцем, ћускијом или каменом и т. д. у земљу; тај потрес је за црве врло непријатан, и ако који буде ту, у тој околини, одмах ће измилети на површину.

Ако су крвне мрље на каквим металним предметима, њих ћемо, разуме се, узети и понети са собом, н. пр. кључанице, кључеве, браве, шарке и т. д. Ако то не иде, онда морамо се уверити, да ли је подлога политирана. Ако је политирана, онда ћемо покушати, да крвне мрље скинемо исто онако као и са зида, само онда, ако површина није равна, нећемо употребљавати комад стакла, већ једну врсту провидног платна тако званог Pausleinwand. То платно се дакле налази с арапском гумом и скине пре но што се сасуши сасвим. У већини случајева мрље се потпуно скину; остане ли штогод мало, то се опрезно саструже, метне у чисту хартију и брижљиво чува.

Кад се крвне мрље добију на такав начин, тада безусловно ваља чувати полеђину платна, а она ће се најбоље очувати, ако се згодан комад прозорског стакла намаже арапском гумом и притисне на ону страну платна, на којој су крвне мрље. Тако су мрље затворене између платна и стакла, те их можемо посматрати и с једне и с друге стране. На исти начин поступа се, кад се трагови налазе на другим, врло глатким предметима, који се не могу понети са собом, н. пр. на великим стакленим окнима, на великим, глатким каменовима. У таквом случају увек ће се покушати скидање мрља и свагда обрађати пакља, да се заштити полеђина. Наравно да у таквим случајевима такође не треба чекати, да се гума потпуно осуши; платно ћемо скидати баш онда, кад већ почиње да се тешко скида.

Ако је подлога сурова, н. пр. зарђало гвожђе, велики, неуглачан камен и т. д., тада се не може ништа друго учинити, до ли крвне мрље брижљиво саstrupати у једну хартију. За такав посао мора се увек употребити глатка хартија, пошто на рапавој остане много струготина. За тај циљ би најбоља била она глатка хартија, што дрогисте у њу завијају при продаји врло ситне материје, н. пр. анилине боје, бронзани прах и т. д. пошто на тој сасвим глаткој хартији не остаје ни мало праха. Али ипак ја не бих препоручио ову хартију, пошто је она углачана тако фино с помоћу разних смеса, које могу доцније веома кварити посао хемичару.

Стругање ће се предузети напослетку и онда, кад се крвне мрље из неког узрока морају што пре уклонити с њихног места. Тако Каспар Лимаи помиње с похвалом једног иследника, који је на нокту ручног прста једног сумњивог човека опазио одмах по извршеном делу мрљу крви, ту мрљу с места саstrupао и сачувао. По моме мишљењу, он би још много боље био учинио, да је узео мало парче провидног платна с арапском гумом, да га је притиснуо на нокат где је мрља и тако ову скинуо. Као што се може сваки уверити, на овај начин је врло лако скинути крвну мрљу с нокта. Према томе свакако, да би овај осумњичени човек радије био пристао, да му је мрља скидана овим путем него што је гребана.

У оваквим случајевима од врло велике је важности, да се иследник увек упита не би ли било боље не излагати крвне мрље свима тим манипулацијама, које више пута могу услед

непакње да покваре цео посао, или да ли би било боље одложити ствар за мало доцније, док се положај разбистри. Овакво питање је увек беспредметно, кад се мрље налазе на местима, где су изложене атмосферском утицају, намерном или пенамерном кварењу од стране света и т. д., дакле кад се налазе у пољу или у таквим просторијама, које се из неког разлога не могу затворити. Је ли пак то могућно, може ли се просторија одиста потпуно и поуздано затворити на све стране где има улазак и тако остати бар неко време, онда ће се мрље оставити онде где су. Ако се оне не могу потпуно обезбедити, а то ће тако бити у већини случајева, онда их ваља понети са собом.

Тражење крвних мрља које је неко покушао уклонити.

Још имамо да проговоримо неколико речи о тражењу крвних мрља у оним случајевима, кад је неко покушао да их уклони. То је свакојако најтежи моменат у оваквом послу, пошто злочинци у томе доста пута развију такву вештину и лукавост, да им се просто морамо дивити. Али срећом они заборављају, као што то Шауенштајн наглашава, већином оно што је најглавније и што их увек ода, а то што их може одати, наћи ће увек вешт криминалиста. Кад је то нашао, све друго иде лако.

Ако хоћемо да се најпре бавимо са злочинчевим телом, то ћемо најважније основе за сумњу наћи онда, ако предузмемо истрагу одмах по извршеном делу. Онај ко је упрљао руке туђом крвљу, одмах их пере, те ће код света из нижих слојева већ падати иследнику у очи, кад види чисте руке, нарочито радним даном. Та околност, разуме се кад има и других основа за сумњу, подстаћи ће увек иследника, да руке подвргне тачном прегледу. Чак и на врло добро испраним рукама моћи ће се доста пута, на име с помоћу лупе, опазити крв на кожи испод ноката. У том случају иследник ће, разуме се, гледати да дође до тог остатка крви, што ће моћи учинити врхом шиљаста ножа. Овде свакако настаје питање, да ли ће дотични то допустити. Али тада се ствар у пракси изводи простије. Допусти ли он, да се узму мрље, добро је, усprotиви ли се, то се онда констатује протоколарно, руке осумњиченог прегледају лекари, деловођа и два сведока, против чега се он не може одупирати, и тако се против њега има доказ, који је можда важнији по да је све нађена крв. Јер да на његовим рукама нема сумњиве крви, он не би имао узрока, да се одупире против поменутих процедуре.

Готово још важније је него руке прегледати лице, а нарочито код осумњиченога, пошто он по правилу никад не сумња, да би ту могло бити крвних мрља и према томе немарније опере главу од руку. И овде ваља узети у помоћ лупу, на лице, као и косу прегледати брижљиво, палац по палац. Наравно да је ово лекарев посао, али се дешава, да се иследнику доведе осумњичени онда кад нема лекара на расположењу, а пошто се такве ствари не одлажу, онда тај посао мора свршити сам иследник. То уосталом није ништа противзаконно, кад иследник врши такве радње, пошто се овде ствар не тиче стручњачког оцењивања, већ се само прибירה материјал, што спада иследнику у дужност. (Наставиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од једног општинског писара добили смо овакву расправу, са молбом за наше објашњење:

Н. Н. из Н., чији је отац био земљоделац, од кога је наследио имање, кућу са плацем и неколико дана ораће земље, како он тако и његов отац заимали су се земљоделством непрестано, а живели су у варошици Н. После смрти очеве обделавао је земљиште као и остали земљорадници, некад сам са својом чељадом, а некад и преко надничара и наполицара. Уз то у згодним приликама, када је имао новаца при себи, вршио је спекулативно продају и куповину разних земаљских привредних производа, и био посредник за куповину ових са трговцима. Са њима закључивао уговор о продаји и куповини и продаји ране. У овим односима потписивао је уговоре, издавао облигације на потписивао и менице, које је сам својеручно писао и потписивао са својим именом „Н. Н. из Н., трговац“.

Дакле овакву своју радњу вршио је као трговац, а не као земљоделац, у том циљу да добије већег гласа и поверења, и ако није по § 5 трг. закона, код надлежног суда своју фирму

као трговац протоколисао, нити то преко званичних новина објавио.

Доцније кад својим обавезама није могао одговарати, повериоци су га тужили надлежном суду, и тражили, да се осуди на плаћање. И судови су га према поднетим исправама осудили да своје дугове плати.

Поверилачке тужбе гласиле су да им је Н. Н. трговац из Н. дужан толику и толику суму, и судови су према оваквим тужбама и поднетим доказима доносили своју пресуду, према туженом као трговцу, не упуштајући се у оцену за то, да ли је тужени трговац или земљоделац, као што се то увек у оваквим случајевима и не упражњава.

Када су пресуде дошле на извршење за наплату, дужник је на протоколима саслушања изјавио да је земљоделац, и да не одобрава попис свога имања, онога које му као земљоделцу штити пропис § 471 тач. 4 грађ. судског поступка, јер вели да му тај законски пропис као земљоделцу даје благодетење, на кућу са кућним плацем од једног дана орања, пет дана ораће земље, стоку одређеном законом као потребну за обраду, земљоделски алат и нужну храну за исхрану породице. Даље је навео да трговац није никада ни био, јер своју трговачку радњу није протоколисао код суда, што је на основу § 5 трг. закона морао учинити, но је спекулацију вршио само као земљоделац, закључујући уговоре са трговцима о продатим производима, које је са свога имања, и онога које је на наполицу узимао, прибيراо. Даље у овим својим радњама кретао се увек као земљоделац, јер за стовариште тих сабраних производа није имао никакве магације или јавне радње, коју сваки трговац увек има и води.

Изложивши све ово, пита уредништво и тражи његово мишљење о томе:

Да ли се може овоме дужнику по извршним пресудама, за наплату дугова узимати у попис и излагати продаји и оно имање које му штити § 471 тач. 4 грађ. поступка, као благодетење дато земљоделцу, или ће се овакав дужник сматрати за трговца и ако своју фирму није судски протоколисао. Хоће ли се његова производња воља, где је сам себе потписивао као трговца, сматрати за закониту и да ли је он у опште овде и у свима даним случајевима могао то чинити, те да његова воља липи и њега и његову породицу од датог благодетења законског, када се зна то да је законодавац прописао законске одредбе, шта све треба један земљоделац да учини, и какве исправе треба да поднесе па да може који део од свога имања отуђити.

Радо се одазивамо оваквим питањима и на ово дајемо овај наш одговор.

Сваки онај који хоће да буде трговац, пре свега подлежи јасним одредбама еснафске уредбе, дакле да по овоме специјалном закону испуни све услове, који се за трговца траже, и да положи испит о својој трговачкој спреми и способности за тај рад. Даље када све ове услове испуни, може као трговац са еснафским правом ступити у трговачка ред, а затим по јасној и изричној одредби § 5 трг. закона, дужан је своју трговачку радњу код надлежног суда протоколисати.

Све ово у даном случају није учињено, и према томе овакав се дужник, ни у коме случају не може сматрати као трговац и сваки онај, који је са оваквом личношћу имао посла, има себи приписати све оне последице, које наступају приликом неиспуњења уговора и осталих уговора. По грађанском поступању он се има сматрати као земљоделац и њега потпуно штити §. 471 тач. 4. грађ. суд. поступка. Са свим је друга ствар, ако би се противу оваковог лица по кривичном поступку повела истрага као насрам варалице. Иницијативу за ово може узети и сама извршна власт, а и на тужбу поверилаца, који су оштећени.

* * *

Од једног општ. писара добили смо оваква питања са молбом за објашњење:

Н. Н. кројач оvd. молбом својом од 17. октобра 1900 г. тражио је забрану за 42. дин. Н. Н. зван. ср. качерског, на 1. коња и кола који се налазе при стављању забране у овој општини код једног гостионичара. Дуг је од „одела“. Ову забрану суд ово општ. уважио је на основу 2^о/_{оо}. положене кауције § 400. гр. суд. пост; — дужник Јоца жали се првостепеном суду на ово решење о забрани, надлежни судија гор. миланов. суда одобрио је тако решење о забрани.

Други један поверилац Н. Н. трг. олд., такође молбом својом од 17 јануара ове год. захтевао је забрану Н. Н. из Доње Црнуће за 78'55 дин. на једну кобилу са седлом, која се налази такође код олд. једног каф. за поменути суму. Дуг је од дућанских ствари — еспапа, по прегледаном рачуну, и ову забрану суд је на основу § 400. гр. суд. пост. са 2⁰/₁₀₀ пол. кауције уважио.

Но и овај дужник жали се првостеп. гор. милановач. суду, на ову забрану, — судија првост. суда поништава решење о забрани, из разлога што је решење донешено без икаквих доказа о обвези у смислу § 377. гр. суд. пост. и да положена кауција у смислу § 400. гр. пост. није доказ и обвеза.

Обе ове забране донешене су на основу § 400. гр. суд. пост. у вези §§ 377. 378. 6, 7 и 9 грађ. пост.

Чија је радња саобразнија грађ. суд поступку дали радња — односно решење — о забрани, или, оног судије, који вели, да § 400. грађ. пост. није доказ обвезе за обезбеђење?

Ево нашег одговора:

Да општински суд може одобрити забрану нужно је претходно саслушање дужника о дугу, § 19. грађ. судског поступка. Где овога нема општ. суд неће одобрити забрану, ни онда, када постоји исправа о постојању дуга, јер у сваком даљњем случају овакова радња суда биће као незаконита уништена. Кауција по § 400. грађ. судског поступка, код општ. судова узимаће се само тада ако рок плаћања није протекао, а дуг је у опасности, али и у том случају нужно је да се дужник саслуша о том да ли дуг и исправу за своју признаје. Тако ће се исто радити, ако је дуг на основу сведока, па му рок за исплату није истекао.

Само овако извршена процедура уводи повериоца у право за обезбеђење код општ. судова.

ЛАЖНО БЛАГО

написао Јова М. Поповић, учитељ *)

Чувена Крајина бесмртнога Хајдук Вељка, била је некада препуна прича о силноме благу некаквога Цара Радована, за кога историја не зна ништа. Огромни се подруми под земљом казују, где је смештено то баснено богатство; а нико местице не зна, где је сместиште тога немереног блага. Али залуд им је, кажу, и ако сазнају место, где се налази та велика остава, кад се подруми на тој остави не могу отворити кључем. Заредише онда људи од врачарице до врачарице, док једна прорече, да се та подрумска врата могу отворити само травом „расковник“.

И онда се организоваше читава друштва с јаким капиталима. Једни су потирали винограде, рушили пивнице, разоравали брежуљке, кварили ливаде и секли красне воћке, тражећи туду благо Цара Радована; а други су опет трчали на све стране и безумно лутали по свету не би ли нашли траву „расковник“, за коју Флора не зна ништа.

Тако је народ у Крајини почео материјално орођавати.

Кад је Кнез Милош други пут дошао на српски престо, сазнао је о томе чудноме заносу народном у Крајини, па је наредио чиновницима да народ обавештавају и упућују на домаћи посао. У исто време, седи Кнез је заповедио тамошњим властима, да се строго казни сваки, који би се и даље заносио тражећи „неко благо Цара Радована, које су измислиле беспослене врачаре, ради своје користи.“

Ова Кнежева наредба имала је добре последице. Многи разумнији људи у Крајини тргли су се и одусташе од те залуднице, па се вратеше својим домаћим пословима, које су били сасвим напустили.

Један само пример јасно ће се илустровати ову занесеност народну у Крајини.

У штубичком атару месту званом „Браник“ видели су људи, да „горе паре“, па су ту сву земљу преврнули и не нађоше

ништа. У томе дође у Штубик један човек код Милоја Петковића, човека нерадна и до зла Бога лена, па му каже:

— Не могу се паре наћи у Бранику, док се човек не закоље, и његова глава ту закопа!...

Милоје дође тада на ту слосретну мисао, да закоље свога сељака Михаила Караманчића, човека вредна и поштена, а и онако му је нешто натрунио.

Милоје оде код Михаила и приволи га, да још прве ноћи, траже паре у Бранику.

По вечери, кад се било већ добро смркло, Милоје дође с два још сељака код Михаилове куће, понесу што им треба за копање и оду у Браник, где „горе паре“. Запале најпре воштану свећу и спусте у кадионицу на жар тамњан и неколико зрна пшенице, па даду кадионицу Михаилу, да окади оно место, где „горе паре“. Михаил се сагне да кади, а Милоје измане секиром да му осече главу. Али се секира наомакне и пресече му кључну кост.

Михаило је био врло снажан човек и нагне бежати. Но због јакога и наглог излива крви, стропошта се обезнањен на земљу. Милоје дотрчи с оном двојицом и зверски му одсеку главу; али се онда поплаше од тога крвавог дела и побегну.

Власт је свему овоме ушла у траг, али благодарећи неком загонетном случају — зликовци нису осетили оштрину закона.

Само је Михаилова кућа у црно завијена.

*

За време друге владе Кнеза Милоша био је у Неготину неки Станоје. Он је живео искључиво од преваре.

Једном Станоје купи неколико катраница, па их напуни земљом коју добро набије, а по врху земље метне један ред бенаца, и онда катранице затвори округлим стаклом, које по ивици олени воском. Једну тако напуњену катраницу Станоје метне у торбу, па оде у Брегово и закопа је у поповој њиви, близу крушке, где се обнавља запис, метнувши по врх катранице камену плочицу. Кад је тако свршио тај посао, он онда пође поповој кући. Поп је пред кућом цепао дрва, кад Станоје уђе у двориште и повика:

— Помози Бог, попо!

— Бог ти помогао!

— Цепаш дрва!

— Ја!

— Ако, ако, и то треба за кућу!

— А одакле си ти, пријатељу?... упита поп мерећи погледом Станоја.

— Из Неготина!

— А којим добром?

— Дођох нешто послом до тебе!

— Па говори!

— Ама бојим се, да нас ко не чује?

— Неће нико, не бој се!

— Ја сам чуо од једног човека из Влашке да у твоје имању има закопано благо, па сам дошао, да те молим, ако хоћеш, да ми дозволиш да га ноћас потражим.

— Ако има, брате, и ја ћу с тобом да тражим!

— Тамо, где ћемо ми ноћас ићи, има пун ђуп злата!

— А од куд' ти знаш?

— Имам план, где је ђуп закопан.

Попу засијаше очи од радости па ће упитати:

— А како ти беше име?

— Милан!

— Ајдемо Милане у кућу, да се мало одморим!

Поп је те вечери частио Милана боље него кума крштеног. А кад је настало глухо доба ноћи, узму: дугу пушку, трнокоп, торбу и свећу, а Станоје извади неку артију, погледне у њу и каже:

— Ево плана; но дај ми, попо, шипку од твоје пушке.

Поп извуче шипку и пружи Станоју; а овај стане шипком бушити земљу. Кад шипка удари у плочу, Станоје повиче:

— Ту је, попе, срећа наша!

Поп докопа трнокоп и стане копати земљу на томе месту. Није копао ни две педи, у дубину, па наиђе на плочу. Одмах дигоше плочу и извадише катраницу. Поп принесе свећу катраницу, а кроз стакло се жуте дукати. Поп је тада био пун блаженства!...

*) Ову смо причу добили од г. Јове М. Поповића, коју је штампао у књизи: „Кнез Милош у народној успомени“ Књига је ово дана угледала света и посвећена је Њеном Величанству Краљици Драги. Књигу топло препоручујемо свакоме.

Турише катраницу у торбу на право поповој кући. Поп принесе свећу катраници и погледа кроз стакло. Срце му је заиграло од радости; био је пун среће!

— Дела, да поделимо?... рече поп трљајући руке.

— Не смемо, попо, док не јавим ономе човеку из Влашке.

— А што?

— Ја бих онда страд'о к'о нико мој!... Но дај ти мени за пут 20 дуката; а ову катраницу чувај 10 дана, док се ја вратим, па ћемо тада поделити; а даћемо нешто и ономе човеку из Влашке, што ми је дао план.

— Добро!... рече поп, па извади 20. дуката, и даде Станоју.

Поп је, те ноћи, лепо угостио Станоја, па се онда, пред зору, растадоше.

Прође десет, па и петнаест дана, а Станоја нема, да се врати. Поп га није хтео више ни чекати, него простре ћилим, па извади стакло и наже катраницу, да изручи дукате. Али јест, испале неколико бенаца а за њима се осу земља.

Поп се груне рукама у груди и јаукну:

— Авај мени до Бога милога, зло ти мене лопов превари!

Више није Станоју очију видео.

*

Станоје се вратио у Неготин и неко је време беспослично трошећи попове дукате; а кад му се и то измаче, он нађе једнога сељака из Карбулова и упита га:

— Одакле си ти, пријатељу?

— Ја из Карбулова!

— А како ти је име?

— Станко Симић!

— Знаш ли ти: има ли неки брест у јасеничком атару званом, у месту званом „кадрма“?

— Не знам!

Тада ће рећи Станков син:

— Има, има; ја знам и где је!

— Ту лежи наша срећа!

— Каква срећа?... чуди се Станко.

— Има ту закопан пун ћун дуката.

Њима приђе један сељак из Поповице, па ће запитати:

— О чему то говорите?

Они му кажу.

Сва тројица оду у карбуловске пивнице и тамо су пили до мрака, па се онда дигну Станковој кући и ту вечерају.

Кад се у селу све стинало, они узму шишку од дуге пушке, трнокоп и свећу, па право код бреста. Тада Станоје каже:

— Нађите на бресту крст, где се обнавља запис.

Они нађу.

— Сад тражите испод крста, за судланицу ниже, ту има ексер под крстом.

И њега нађоше.

— Одмерите три мушка корака од бреста на северну страну.

Учинише и то.

— Додајте ми, сад, шишку од пушке!

Станко му пружи шишку а Станоје је њоме бушио земљу док шишка удари у плочу.

— Ту су паре!... повика Станоје.

Онај сељак из Поповице сподбије будак и копао је, у дубину за једну пед и пд, док трнокоп удари у плочу. Станко подиже плочу, извади катраницу из земље и онда се сви крену у Карбулово, Станковој кући. Ту запале свећу и погледају кроз стакло па кад видеше у катраници дукате, поскочише од радости.

— Ајде, да поделимо!... повикаше сељаци.

— За 20 дана не смемо дирати ћун; док ја одем у Влашку, да нађем човека, који ми је казао за ове паре. Кад се вратим братски ћемо поделити паре; а даћемо нешто и ономе, у чијој смо земљи и нашли паре. Но дајте ви мени мало трошка за пут; а овај ћун нека чува Станко 10 дана; а 10 дана чуваћеш га ти пријатељу!... рече Станоје ономе сељаку из Поповице.

— Ја немам више, по 2 дуката!... вели Станко.

— Доста је то од твоје стране!... повика Станоје.

— А ја немам више до 1 дукат; и то сам узео капару за вуну!... каже онај сељак из Поповице.

— Доста је и толико!... рече Станоје.

Станоје прими 3 дуката, па добро се понатише вина и растадоше весела срца.

Станко је чувао катраницу 10 дана и по истеку тога рока, однесе је код онога сељака из Поповице, да и он чува 10 дана. Али онај сељак каже:

— Ја ћу, да видим, брате: колико овде има пара, нећу после, да ударим на белај!

Простру кровац, изваде стакло и Станко наже катраницу да изручи дукате. Кад хоћеш?!... Испале неколико бенаца, а оно друго све земља.

Поповичанин се нађути и плане:

— Ви сте мени подвалили!

— Бог ми је сведок, да ја нисам то ни помислио!... правда се Станко из Поповице, па узме катраницу, ону земљу и бенце, и оде код власти на жалбу.

Власт је нешто трагала по тој ствари и на томе се све свршило.

Дође до ушију кнезу Милошу, да се у Крајини појавио неки Станоје „варалица“, који измамљује од народа паре за неко лажно благо, па је строго наредио тамошњим властима, да „без сијасета“ ухвате „варалицу“ Станоја и подвргну оштрој казни, „да се више не сети народ заваравати рђавим примјером“.

Власт је, по тој Кнежевој наредби предузела најживљу потеру за Станојем; али он то осети и умаче у Румунију.

Више се није ни враћао.

ПРОФЕСОР МОРИАРТИ

(ИЗ УСПОМЕНА О ШЕРЛОКУ ХОЛМСУ)

од А. Конан Дојла

(НАСТАВАК)

(2)

Ја сам имао прилике често да се дивим јунаштву мог пријатеља, но сада ја просто нисам могао да разумем, како може човек, спокојно пушећи цигару, пребројавати толико покушаја на свој живот, као сасвим ништавне ствари.

— Ви ћете без сумње код мене ноћити? — рекох му ја.

— Не, драги мој, за сада сам ја још врло опасан гост за вас. Мој је план готов, и ја ћу вас посветити у њега. Пошто је моје присуство овде за саму ствар излишно, и полиција ће све довршити сама, то ћу ја у виду личне безбедности, на извесно време отпутовати из Лондона. Мени би било врло пријатно да ми ви будете сапутник за време мог пута на континент.

— Ја ћу поћи са вама, — рекох ја, — када ћемо да отпутујемо?

— Сутра у јутру, то је преко потребно. Ево вам моје наредбе, Јатсоне, и ви ћете их буквално испунити, јер ћемо ми сада да играмо партију у двоје против најискуснијег противна свету.

— Слушајте! пошљите свој пртљак на станицу Викторија, без адресе, сад одмах. Ујутру пошљите за фијакер сигурног човека, и наредите му да не узима фијакере, који су у близини вашег стана. Кад будете седали на фијакер, дајте кочијашу адресу написану на парченцу артије, и замолите га да не баца ту артијицу. Ви ћете поћи на viaduct, тамо ћете оставити фијакер и што је могуће брже стрчаћете доле; под мостом ће вас чекати затворен фијакер, кочијаш истога биће обучен у црно и опасат црвеним појасом. Ћутећи ускочите у фијакер, и он ће вас довести управо на Victoria-station, баш кад воз хтедне да одлази. Распоредите своје време тако, да стигнете на viaduct кад буде четврт после девет.

— Добро, ја ћу све испунити. Ми ћемо се наћи на станици?

— У возу. Друго купе од краја, прве класе, заузето је за нас. И у њему ће бити наш rendez-vous.

Узалуд сам ја молио Холмса да остане код мене на преноћишту. Било је очигледно, да се он боји да ми не учини нехотичну непријатност својим присуством. Он је изашао у парк, прескочио преко каменог зида, која је излазио на mortimer street, и тамо је сео на пролазећи у то време екипаж, који га је брзо одвезао у правцу ка Сити.

Идућег јутра, постукивајући буквално по инструкцији Холмса, ја сам на време стигао на viaduct, тамо сам под мостом нашао фијакер и кочијаша с црвеним појасом и кроз неколико

минута стигох на victoria station. Чим сам ја искочио из фиџакера, кочијаш је у магновењу окренуо коња, и чак не погледавши ме брзо је одјурео. До сада је ишло све не може боље бити, мој је пртљак већ био предат, и ја сам без по муке нашао купе који ми је Холмс казао, с натписом „заузето“.

Но једна ме је околност узнемирила, и то, — ја нигде нисам видео ни трага од Холмса. Остајало је још седам минута до поласка воза. Са тугом трчао сам ја међу гомилом пасажера и послуге, изгледајући негде у бошку витки стас свог пријатеља, — узалуд; прошло је још три минута, и ја сам их употребио на помоћ изнуреном италијанском калуђеру, који се мучио да на поквареном енглеском језику објасни носачу, да његове ствари морају ићи директ у Париз. Остало је на послетку, још један минут до поласка воза. Бацивши у наоколо последњи поглед, ја сам се забринуто упутио ка својој купеу и поред њега нађох носача, који је ту смештао мога новог познаника, као компањона у путу. Савршено без успеха старао сам се ја да докажем поштованом калуђеру, да је то купе заузето; мој се талијански речник показао још сиромашнији изразима, него његов енглески и мој нови друг био је, очевидно, уверен да ми чини задовољство својим друштвом. Он се љубезно смешио и климао је главом, која се и иначе тресла. Најзад залупнуше се врата вагона, и локомотива звижду. Ја зграбих свој куфер и већ сам се спремао да искочим из вагона, кад ме одједном задржа одостраг нечија рука и глас Шерлока Холмса проговорио ми је на ухо:

— Куда ће те, Јатсоне, зар ми не путујемо на континентат? Добро јутро.

Ја се окренух у највећем изненађењу. Престарели калуђер гледао ме је, у моменту његовог се лице измени: нос се одвоји од браде, бразде ишчезоше, доња дрхтава усница врати се на своје место, а уста престадоше да жваћу. Погрбљен старачки стас се исправи и мутне очи засветлише се познатом ми светлошћу, управо, — преданом се неочекивано појави мој пријатељ Шерлок Холмс.

— Боже мој! — нисам могао ја да се уздржим од узвика. Како сте ме уплашили!

»— Обазривост је још непрестано преко потребна, — замрмља но ипак на чисто енглеском језику, преподобни отац, направивши се поново старцем. — Ја имам разлога да мислим, да нас они траже по свежем трагу.... Погледајте, овде је и сам проф. Мориарти! — Воз се већ кренуо у то време. Ја погледах кроз прозор и видех високог господина, који се с јарошћу гураше кроз гомилу к вагонима, машући руком, као да хоће да заустави воз. Но он је задоцнио: ми смо се брзо удаљили од платформе, и кроз неколико секунда ишли смо потпуном брзином — видите ли, да не гледајући на све наше предосторожности, они нас у мало не ухватише, — говораше Холмс, са задовољним изгледом скидајући са себе сада непотребну мантију и шешир. Све је то он спаковао у своју путничку торбу.

— Јесте ли читали јутрошње новине, Јатсоне? упита ме он затим, комотно се намештајући на свом дивану.

— Нисам, зашто?

— Значи ви ништа не знате о пожару, који се десило у Baker Street.

— Пожар у Baker Street?

— Они су запалили мој стан ноћу. У осталом штета није бог зна каква.

— Та за Бога, Холмсе!... Та то се не да замислити!

— Очевидно је, да су они јуче изгубили мој траг, тада кад сад ја предао полицији убицу, кога су они послали; иначе они неби могли држати, да сам се ја вратио у свој стан. Но зато су они добро мотрили на вас и то је и довело овамо проф. Мориарти.

Да нисте учинили какву погрешку на путу овоме?

— Ја сам поступио потпуно по вашим инструкцијама.

— Јесте ли нашли на месту кочијаша са црвеним појасом?

— Да, то мени се учинило, да фиџакер није одговарао вашем опису: ово је био велики угасито црвен фиџакер, а ви сте говорили о малом и црном, но кочијаш је имао црвен појас.

— Тако сам ја и мислио. Они су вам подметнули фиџакер, и вас је на станицу довезао Мориартијев агенат, а одмах за тим тако исто и свога господина. Но све једино; да размислимо сад, шта да се чини са професором?

— Та ми се возимо — експресом, приметио сам ја: — он стиже на време до одласка брода, тако да смо, по моме мишљењу, потпуно умакли од гоњења.

— Мој драги Јатсоне, ви се варате, зато што не знате проф. Мориарти.

— А шта он може сад да учини?

— Оно исто, што бих и ја сам урадио, да сам на његовом месту.

— А то је?

— Ја бих одмах узео засебан воз.

— Но он ће ипак одоцнити!

— Ни у ком случају. Наш воз стаје у Кеотербри а осим тога он стиже за четврт часа раније од поласка пароброда на континентат. Мориарти ће нас стићи на пристаништу.

— Та до врага!... Може човек помислити да смо ми злочинци.... А као зашто га ми неби затворили, чим се појави?

— Тада ће пропасти сав мој рад за ово неколико месеци. Истина ми ћемо ухватити велику рибу, но баш зато сва ће ситуација утећи и неће се уловити у мрежу. У понедеоник ћемо их уловити све, но сада ја не могу допустити да се он затвори.

— Па шта ћемо да радимо?

— Изаћи ћемо у Кеотербри, прећи на други воз за Никгеуен, а отуда ћемо бродом у Дијен. А Моријарти, пошто нао не нађе у Дувру, поступиће, онако, како бих и ја поступио у том случају: он ће отићи у Париз и пазиће на наш пртљак. За то време ми ћемо се задовољити нашим путничким торбама, потпомажући испут, по потреби месне мануфактурне радње, куповином ствари које нам устребају. Ми ћемо се отпрати право у Швајцарску, преко Луксембурга и Базена.

И тако ми изађосмо у Кеотербри, где смо морали да чекамо цео сат воз за Никгеуен. Ја сам замишљено гледао за вагоном с пртљаком, који је односио моју гардеробу, кад осетих да ме Шерлок Холмс дрма за рукав.

— Ено погледајте! — узвикну он, показујући руком у даљину. Тамо, иза шуме, подизаше се струја белог дима, а кроз један минут, на кривини, која је водила ка станици, указа се локомотива, која се са једним вагоном брзо приближаваше.

ВРАЧАРИЈА

(допис из ниша)*

У септембру месецу 1899 год. умрла је Магдалена — Лена — кћи Маринка Раденковића, овд. земљоделца, девојка од 22 године. Говорило се, да је лечио Ђорђе Марковић, звани „Врачар“, који јој је поред осталих својих лекарија давао да пије и живу, те се одмах помишљало, да ће у овом случају бити дело тровања. Истрагом се дошло до следећег: да је Магдалена боловала дуже времена од туберкулозе у плућима и да је од те болести и умрла 23 децембра 1898 год. Овако гласи лекарска увера, и с тога је кривична истрага над Ђорђем прекинута решењем начелства окр. нишког од 29 јануара пр. год., које је решење одобрио и нишки првостепени суд решењем својим од 10 октобра исте год. Бр. 25340.

Намера ми је, да изнесем начин на који је Ђорђе своју пацијенткињу лечио. Како сама мати умрле Магдалене прича, то је било овако:

»Магдалена је боловала од водене болести. Први пут се разболела о Духовима 1898 год.

Лечили су је многи лекари; али, све узалуд. Болесница се осећаше сваки дан све горе. — Једног дана, 22 новембра, сутра дан по Ваводењу, дође им у посету Недеља, мати Ђорђева, која између осталог нагласи, да би њезин син могао излечити болесницу, само треба прво да јој баца карте, па ће одмах видети и знати јесу ли чини.

Ја као мати, желећи добра својој детету, пристанем одмах на понуђени ми предлог и замолим Недељу да ми што пре пошаље Ђорђа. Недеља оде, и ето ти је ускоро заједно са сином,

* Овај допис доносимо у намери да лаковерни свет види, каквих бедних лекара има у народу и како може стати главе простога човека који не слуша паметнијега од себе.

Кад се разболиш или лекару а не врачу, јер ћеш проћи као и бедна Магдалена.

који се одмах даде у посао: отвори карте и убедљиво потврди, да девојка пати од чини; но, он ће бити у стању да учини, да оток са болеснице спадне и у исто време да болест пређе на ону, која јој је то *напратила*. Да би ово Ђорђе учинио рече: да му је потребно 8 динара; 6 динара за лекове за кађење, 4 гроша за живу, 1 грош за лонац и најзад 1 динар њему за труд! — Што је тражио дало му се, те он спреми шта му је било потребно за лечење.

Један празан лонац даде болесници с налогом, да га она на девет места избуши, што је она сиротица и урадила, али са доста муке. Ђорђе је за тим у тај лонац метнуо неку траву за кађење. Поред тог лонца, он је донео још два и у њих усуо мокраћу болесничину и земљу са крличњака, на их по том све метнуо на ватру. — У први лонац Ђорђе је метнуо још нешто, што ми није дао да видим. У исти лонац метнуо је за тим Ђорђе и 4 некаквих фишечића, од којих је неколико обележио, да се њима болесница кади и у очи среде и у очи петка. Са осталим фишечићима пак, наредио је, да се болесница кади у друге дане преко недеље. Пред свако кађење, девојка је морала обићи једном око куће.

У очи среде, пред св. Николу, дошао је Ђорђе и наредио ми да наберем 40 трнова, које је он по том предао болесници да их убада један по један у једну наприку и да говори при сваком убуду: „Бодем у врат, бодем у главу, бодем у трбух“ и т. д. ређајући све делове човечијег тела. Кад је наприка била готова, Ђорђе је ставио у један од она два лонца са мокраћом. Оба лонца за тим метну на шпорет наредивши, да се вагра непрестано стиче. Даље нареди, да ја донесем с поља неколико пругова, од којих он исече два пут по 40 дрваца од по 3—4 см. дужине. Једна дрвца даде мени, а друга мојој болесној ћерци, да их свака по 40 пута пребројимо, но за време бројања да не будемо једна поред друге. Издавши нам оваква наређења, Ђорђе оде својој кући, а ја и јадна Магдалена остадохмо да пребројавамо дрвца. Кћи ми остаде поред шпорета, а ја оддох у другу собу. Одједаред луни нешто. Ја истрчах из собе к ћерци, и она ми поплашено рече, да је камен, којим је један од лонаца био поклопљен одскочио и ударио је у трбух. Помисливши да ту нечистици мора имати удела, ја узех овај камен и њиме поново поклопих лонац; али, камен поново одскочи и врела вода опрљи ме по лицу.

Сутра дан ето ти Ђорђа са једном цигерицом. Нареди Лени (Магдалени), да и у цигерицу истим начином као и у ону наприку набоду 40 дрвава. Пре тога дао јој да сагори једну свећу, у коју је — као што рече, — убележио 40 разних имена. Том приликом Ђорђе је донео био и једну шољу живе, којом је 4 пута напојио Лену. Напајање живом трајало је 4 јутра. Први пут дао јој само да сркне из шоље, други пут преко друге шоље са водом, трећи пут преко ватре и четврти пут преко хлеба.

Плашећи се да и овом приликом не пострадам као оно јуче са врелом водом, нисам допустила ћерки да убада дрвца у цигерицу. — (Веровање у лечење Ђорђево почело је дакле опадати код лаковерне мајке. Ур.)

У очи петка дође Ђорђе и опет посаветова болесници да набоду трње у наприку, што кад она изврши, он метну исту у један лонац, а овај опет на ватру, да се садржина у њему кува. Али, да се не би десила она пређашња непријатност — одскакање камена — Ђорђе остаде сâм да кува у лонцима наприку, траву и земљу са крличњака, а мени и ћерци рече да спавамо. Пред легање Ленино, он узде једну њезину кошуљу, изнесе је у авлију па метну на ружу. Кад је било пред зору, Ђорђе пробуди Лену и изведе је у авлију до руже на којој беше кошуља. Ту јој је бајао, преврнуо земљу испод њених стопала и дао јој да обуче са руже кошуљу. — Од како девојка обуче кошуљу, разболе се још већма, па се још и укочи. Неколико дана доцније моја јадна Лена умре.“

Тако је Петрија, мати умрле Магдалене испричала код полицијске власти у нишком начелству. Она јасно казује како је Ђорђе лечио њезину покојну кћер. Додаје и то, да је и њезин муж од подужега времена (9—10 год.) болестац. Исти је по кад што нем: а кад и кад говори неразумљиво. Од воде коју је Ђорђе давао пок. Лени за кад, пио је и он, по савету Ђорђевог; али му је од тога погоршало.

При претресу Ђорђевог стана нађен је један стари зембил са некаквим травама за које Ђорђе вели да се зову »Грбанид«

и »Св. Јованска трава«. У недрима Ђорђевог матере нађена су три шпила старих карата.

Ђорђе се више не бави врачањем већ абациским занатом.

Саопштио М. К. Ј.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

(83)

— Необична сцена се догодила потоњи пут међу нама, Родјоне Романовићу. Оно, може се рећи, по готову и на првом нашем састанку десила се опет необична сцена, али тада... Е, сад већ све једно на једно! Него, ево шта: ја сад можда излазим и сувише крив у вашим очима; ја то осећам. Јер, сећате ли се, како смо се растали: вама нерви трепере а колена дрхте, и мени нерви трепере и колена дрхте. И знате, како је оно онда испало нелепо, нецентлменски. А ми смо ипак центлмени; то јест, пре свега, у сваком случају, центлмени; то ваља разумети. Јер, сећате ли се, до чега је дошло... дакако, било је чак и неуљудно...

„Ама шта он то говори, за кога ме он држи?“ питао се Раскољников с дивљењем, подигавши главу и гледајући Порфирија, што веле, с оба ока.

— Налазим, да је за нас сада боље радити отворено, настави Порфирије и мало окрете главу и спусти очи, као не желећи више погледом својим збуњивати своју пређашњу жртву, и као да се махнуо својих оних начина и увијања. — Јест, онака сумњичења и онаке сцене дуго трајати не могу. Да онда не беше онога Миколке, ја не знам шта би између нас било. Онај проклети грађанин, онај ђиштица седео је онда иза оне моје преграднице, — можете ли ви то себи представити? Ви, јемачно, знате то; а мени самом познато је, да је он после к вама долазио; али оно, што сте ви тада мислили да је, није било; нисам ја слао ни за ким, нити сам ишта онда предузимао. Питаћете: зашто нисам предузимао? А како да вам кажем: и мене самога то би некако свагда сузбијало. Ја сам се једва и тога прихватио, да по оне слуге пошаљем. (Ви сте их, ваљда, видели кад сте прошли). Мени је тада севнула једна мисао, онако, сама, брзо као муња; тада сам, видите, Родјоне Романовићу, био тврдо уверен. Дајде, мислим се, да се ја држим свога, то своје, најзад, да не пуштам, — макар за неколико времена једно и испустио, али зато друго ћу ухватити за крај. Ви сте већ и по природи веома раздражљиви, Родјоне Романовићу, чак и сувише, поред тога што имате таквих основних особина карактера и срца, које ћу, ласкам себи надањем, бар унеколико стећи. Еле, разуме се, могао сам и ја, и онда још, да расудим, е се не дешава увек тако, да дође човек па да вам све до ситнице исприча. Ма дешава се и то, нарочито кад човека изведеш из крајњег стрпљења, али, у сваком случају, ретко. То сам и сам могао мислити. Али, мислим се ја, не тако, него да ми је макар једна цртица, један кончић! Ма најмања цртица, једна само, али тек таква, да се може руком узети, да већ одмах буде стварност, а не тек само та психологија. По томе, мислим ја, ако је човек крив, онда већ, разуме се, у сваком случају може се од њега очекивати и дочекати штогод стварно, битно, допуштено је помишљати и на резултат најмање очекиван. На ваш карактер сам тада помишљао, Родјоне Романовићу, на њ сам ја рачунао више него на ишта друго! Веома сам се снда надао у вас.

— Али ви... али шта ви то сад све ту говорите, промрмља напоследку Раскољников, чак подобро и не смисливши питање.

„О чему то говори, да ли ме доиста сматра за невинна? буни се он у себи.

— Шта ја то говорим? Па дошао сам да се изјасним, тако рећи, сматрам то за свету дужност. Хоћу да вам изнесем све, ама све како је било, сву ону тако рећи заслепљеност ондашњу. Учинио сам, те сте много препатили, Родјоне Романовићу. Нисам ја чудовиште, изрод неки. Та и ја појмим, како све то преноси на се човек под притиском неким, али поносит, моћан и нетрпељив! Ја вас, свакако, сматрам за човека најплеменитија, шта више и са клицама великодушности, ма да и нисам с вама једних истих убеђења баш у свему, што ми је дужност унапред да вам кажем, непосредно и сасвим искрено,

јер пре свега не желим да обмањујем. Кад сам вас познао, осећао сам симпатије наспрам вас. Ви ћете се можда смејати мојим речима? Имате и право. Знам, да ви мене управо нисте волели, јер, у самој ствари, немате ме зашто ни волети. Али узмите како хоћете, али ја сад желим да на сваки начин изгладим учињен утисак, и да вам докажем, да сам и ја човек од срца и са савешћу. Искрено велим.

Порфирије Петровић достојанствено застане мало. Раскољников осети прилив неког новог страха. Помисао, да га Порфирије сматра за невинна, наједанпут стаде га плашити.

— Да вам све по реду причам како се то онда наједном почело, мучно да је потребно, па мислим чак и сувише је, настави Порфирије Петровић. А мучно и да могу. Јер, како то да се потанко објасни? Испрва се говорило. О томе, какви су то били гласови, шта се то говорило, ко и када... и на коме је основу ствар, нарочито, пала на вас, — мислим да је такође сувишно причати. А шта се мене тиче, код мене је почело се од случајности, од једне савршено случајне случајности, која је могла и не могла бити, — а од какве? Хм! ја мислим, да и то не вреди казивати. Све то, и гласови и случајности слило се онда у једну мисао у мени. Признајем отворено, јер ако ћемо већ искрено да се исповедамо, — ја сам вас први тада и напао. Рецимо оне старичине белешке на стварима, и остало, и остало, — све је то маленкост. Таквих ствари може се стотину забројити. Такође имао сам случајну прилику да онда до појединости разберем за сцену у контоару кварта, и то нисам дознао тек тако мимогред, него од нарочитог, главног причаоца, који је, и сам не знајући за то, чудновато увеличао ону сцену. Дакле излазило је све једно на једно, Родјоне Романовићу, голубићу. Па онда како да се не упутим извесној страни? Од стотину зечева никад неће бити коња, од стотине сумња никада доказа, како вели једна енглеска узречница, јер и то је тек мудрост само, а делате, огледајте са странама да се намиристе, по томе, и оледник је човек. Опоменух се и нашег чланка, у оном листу, сећате ли се, још о првом нашем виђењу говорили смо о њему потанко. Ја сам тада мало глумио, али с тога само, да вас далеко не изазовем. Понављам, ви сте нестрљиви и болни веома, Родјоне Романићу. Да сте ви смеонии, поносити, озбиљни и... да сте осећали, и то много осећали, знао сам ја већ одавно. Сва су ми та осећања позната, ваш сам чланак прочитао као познат. Смислили сте га у ноћима несанице и усхићењу, с устренућем и лупањем срца, с одушевљењем пригушеним. А то пригушено, поносито одушевљење у омладине опасно је? Онда сам глумио, а сад вам кажем, да веома волим уопште, тј. као љубитељ волим ту прву, млађану, пламену пробу пера. Дим, магла, облак, струна звучи кроз маглу. Чланак је ваш немогућан и фанастичан, али у њему светлца искреност, у њој је поноситост млађана и неподмитљива, у њој је смелост очајања; суморан је и мрачан то чланак, тај напис, али то је добро. Онда сам тај ваш чланчић прочитао, па и оставио, и... како сам га тада оставио, тако сам и помислио: „ну с овим се човеком тако не пролази!“ Па, реците ми сад, кад је то тако унапред било, како да се не поведем за оним што долази после? Ах, Боже а зар ја говорим тек штогод? Зар ја сад тек штогод потврђујем? Онда сам тек само опазио. Шта има ту, мислим. Нема ништа, то јест, просто ништа, и може бити у већем степену ништа. Па и мени као иследнику није одговарало то, што сам се повео онако: ено Миколке, имали га у рукама, и то с фактима, — већ како хоћете, али факта су! И такође своју психологију приводи; ваља се и с њиме позабавити, јер тиче се живота и смрти. Зашто вам све то сад објашњавам? Да би сте знали, и да ме не бисте вашим умом и срцем кривили за моје ондашње злобно понашање. Али није било злобно, искрено вам кажем, хе-хе! Шта ви мислите: ја онда нисам код вас био ради судске истраге? Био сам, био сам, хе-хе! Био сам, док сте ви ево овде болесни лежали у постељи. Нисам био званично, и не лично, али био сам. Све до последње длачице прегледано је у вашем стану, још с првог трага: али — umsonst! Помислим: тај ће човек сад и сам доћи, и то врло скоро; је ли крив, то ће свакако доћи. Други неће доћи, а овај хоће. А сећате ли се како се господин Разумихин пребадио? То смо ми удесили зато, да вас покренемо, с тога смо навластито и пустили глас, да би се он истрчао и пребадио пред вама, а господин Разумихин је такав човек, да негодовање неће издржати. Господину Замјетову пре свега пао је у очи ваш гнев и ваша

отворена смелост: ну, како то, ишчегртати у крчми: „ја сам убио!“ То је сувише смело, сувише дрско, па, мислим се, ако је он крив, то је он куражан, страхан борац! Тако сам тада помислио. Чекам вас! Чекам вас а Замјетова сте онда просто придружили и... та у томе и јесте ствар, што сва та проклета психологија има два краја! Еле тако, чекам ја вас, гледам а вас Бог шаће — идете! Срце ми залупа. Ех! Па, зашто сте онда долазили? Онај смех ваш, онај смех ваш када сте ушли онда, сећате ли се, јер ето просто као да сам вас кроза стакло назрео, а да вас нисам нарочито очекивао, не бих ни у вашем смеху ништа опазио. Ето шта значи оно што рекох бити у неком стању или расположењу. Па и господин Разумихин тада, — ах! а онај камен, под којим су оне ствари сакривене? Ето, просто као да га гледам негде тамо, у врту; јер ви сте Замјетову говорили, да је у врту, а после по други пут код мене? А како смо онда ваш чланак додиривали, како сте стали ви излагати, — то да сваку вашу реч двојако узмем, као да иза сваке се друга налази! Е па, Родјоне Романићу, ето на који начин сам ја и до зида дотерао, али кад се челом ударих, ја се освестих. Не, рекох, шта ја то чиним, какве су то мисли! Јер ако само усхтедне, велим, оно може се другојаче објаснити све до последње цртице, па чак и природније ће да испадне. Јер ето сам себи признајем, да ће природније испати. Муке! „Не, мислим, ипак више бих волео какву цртицу!“ И како сам чуо онда оно о звоњењу звонцета, чисто сав претрнух, уздрхтах. Ето, мислим, ето има и цртице! Ето кончића! Већ нисам тада размишљао, просто нисам хтео. Дао бих у том часу хиљаду рубаља, својих сопствених, само да вас *сеојим очима* видим: како сте ви онда сто корака ишли упоредо с оним ђићтицом, после тога како вам је он за убицу у очи рекао, и како нисте смели ништа да га запитате, читавих сто корака!... Ну, а она хладноћа у кичменој мождини? Па она звонцад, за време болести, у подузаноосу што помисласте? И тако, Родјоне Романићу, зашто бисте се ви онда и давили, зашто сам се ја онда с вама онако пошаљивао? И зашто сте баш у тај мах сами дошли? Јер и вас је неко бога ми као подгуркивао и да нас Миколка није помео, то... него сећате ли се тога Миколке онда? Добро сте запамтили? Јер то је било као гром! Као да је гром пао из облака, стрела громовна! Е па, како сам га ја предуспео? Ето, тој стрели нисам ни мрвице поверовао, сами сте изволели видети! А и како! Па и после, кад ви одосте, и кад је он стао врло складно да одговара на остале тачке тако, да сам се и ја сам задивио, и после тога, велим, нисам ни за грош му веровао! Ето шта значи учврстити се, као дијамант. Не мислим, морген фри! Шта ће ту Миколка, какав Миколка.

(Наставиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Петар Стевчић звани „Шебек“, коцкар и лопов. Родом је из Ниша, има му 18 год. а већ је до сада многобројно пута кажњаван од стране нишке полиције и општине. У почетку самс скитница и нерадник, постао је временом убојица и крадљивац. У начелству окр. нишког сликан је још пре годину дана, али му до сада слика није послата „Полицијском Гласнику“, с тога што се веровало, да ће се „Шебек“ окупати рђава живота. Но, он уместо да пође бољим, ударио је горим путем.

Сад се налази под нишким првост. судом, коме га је начелство спровело 5 т. м. оптуживши га за дело опасне крађе извршене Димитрију П. Станковићу, бакалину из Ниша. — Димитрију је извршена крађа у вече око 7 сах. 23 новембра 1898 год. Месечина је била као дан када је непознати крадљивац обио на његовој кући катанац, увукао се унутра и однео му: 4 тенције разне величине, 6 погланних мушких кошуља, 1 женске ципеле, 1 асталску мушму и 1 воденицу за кафу. — До 15 децембра прошле године није се могао крадљивац ухватити.

Тога дана прођоше поред Димитријевог дућана два Циганина носећи на пијаци ради продаје старо одело. Међ оделом беху код њих и шест прљавих мушких кошуља. Димитрије, који се пред дућаном десно познаде у Цигана своје украђене му кошуље. Ово је доставио начелству, које је одмах наставило истрагу и њоме утврдило да је „Шебек“ продао ових 6 кошуља Циганима за 4 дин. — „Шебек“ признаје да су Цигани од њега кошуље купили, али се брани да их је и сам такође купио пре два месеца од једног непознатог му келнера, који му се рекао да је из Врање а путује за Влашку. Колико ће истине бити у оваквом његовом казивању видеће се; али познавајући „Шебека“ као и његов досадањи живот сме се поуздано рећи, да је он једини извршилац ове крађе. Пада у очи и то, да су оне онако учестане крађе по Нишу престале од како је „Шебек“ под ислеђењем и у притвору. Он је стаса средњег, очију граорастих, више зелених, врло живих, косе смеђе, носав, лица више дугуљастог, са неким негама по њему. На себи има ове белеге: на доручју десне руке са унутрашње стране — још свеж ожиљак од посекогине, на цеваници десне ноге — белегу од удара коњске кошите; више ове — белегу од опекотине; на десној бутини — белегу од убода ножа. — „Шебек“ је неописано брз. У стању је свакој патроли да побегне, само ако се веома строга пажња на њ не обрати. Сем тога, он је и јако куражан. Кад је пр. год. надошла Нишава и пронела један пар волова у јарму Шебек је на велико изненађење и страх свију гледалаца скочио у бесну Нишаву и из ње извадио на обаду волове, који би се без његове помоћи без сумње у води удавили.

ПОТ Е Р А

Добросав Крстић, из Ракиња, који је од стране Управе града Београда био спроведен начелству округа крушевачког, побегао је пре, него што је сачекао да се спроведе начелнику среском. Начелство округа крушевачког актом бр. 877 моли све полицијске власти да Добросаву потраже и паћена њему стражарно спроведу. УБр. 1994.

За **Ш. Хејзу** (*Ch. Heuse*) жену белгијског поданика, која је живела у Паризу, а чији је опис изнешен у нашем листу од прошле године бр. 50 и 51 сазнало се, да је негде у Србији под лажним именима: „*Leonie Duquesne*“ или „*Juliette Darmaville*“, а у друштву са неким Јозефом Димом. Због тога се Управа града Београда поново обраћа актом бр. 1820 полицијским властима да Ш. Хејзу и Јозефа потраже и паћена њој стражарно спроведу.

Димитрије Јеремљ, из Крагујевца, по народности Циганин утекао је пре два месеца од своје жене Александре, саживео се с неком Зорком Циганком и собом одвео женско дете од пет година. Начелство округа крушевачког актом бр. 23477 моли све полицијске власти да Димитрија с дететом пронађу и њему стражарно спроведу. УБр. 1843.

Мина Курсулић, беспосличар из Рашке био је стављен под суд и у притвор решењем првост. чачанског суда од 23 јула 1891 год. бр. 13418, за извршену опасну крађу у државном магацину у срезу студеничком. Али је Мина из притвора незнано где утекао, па зато чачански првостепени суд актом бр. 8728 моли полицијске власти да Мину потраже и по закону поступе. Њему је 25 година, стаса повисоког, дежмекаст, очију жутих, обрве и косе црне, образа пуних и округлих. УБр. 1720.

Петар Јовановић, ковачки циганин, родом из Пирота, решењем првостеп. чачанског суда од 10 фебруара 1896 г. бр. 2574 био је стављен под суд и у притвор за крађу коња Стојадину Гроздановићу, циглару из Трстеника. Но пошто је Петар побегао из притвора, то првостепени чачански суд актом бр. 2574 моли полицијске власти да га пронађу и паћена њему стражарно спроведу. Има 32 год., средњег раста, црн. УБр. 1724.

Ђока Мишковић, бив. арција из Краљева (у Банату) решењем првостепеног чачанског суда од 6 септембра 1896 год. бр. 16112, био је стављен под суд и у притвор за утају. Но како је он из притвора власти среза жичког незнано где побегао, па ни до данас се није могао пронаћи, то првостепени чачански суд актом бр. 16112 моли све полицијске власти да Ђоку потраже и паћена њему стражарно спроведу. Њему је 29 година, раста средњег, црномањаст. УБр. 1719.

Радојица Трифуновић, из Жевице извршио је у 1898 години убиство над својом женом Рајком, због чега је био стављен под суд и у притвор. Па како је Радојица побегао из притвора, то чачански првост. суд актом бр. 15686, моли полицијске власти да Радојицу потраже и паћена њему стражарно спроведу. Радојица је 42 године, раста средњег, плав, бркова малих, браду брије а на лицу као и на прсту леве руке има белегу. УБр. 1721.

Никола Чолић и **Радован Молдановић**, из Ритопека, који су окривљени због опасне крађе извршене Владимиру Нешвићу ондашњем, приликом спровођења среској власти, улучили су прилику и побегли испред спроводника. Начелник среза грачанског актом бр. 375 моли све полицијске власти да Николу и Радована потраже и паћена њему спроведу. Николи је 21 година, повисок, танак, у лицу црномањаст, косе црне, очи зеленкасте, бркови тек трнули, по лицу рошав; — Радован је у деветнаестој години, омален, пун, црномањаст. УБр. 1743.

Јован Николић, бив. поднаредник, осуђен је пресудом апелационог суда од 13 прошлог месеца бр. 4974 на 15 дана затвора за дело из § 150 крив. закона. Управа града Београда није могла извршити предњу пресуду, јер је Јован незнано где отумарао, па зато се Управа актом бр. 1787 обраћа полицијским властима и моли их, да Јована потраже и паћена њој стражарно спроведу.

Светозар Илић, родом из Витановца, у срезу гужанском извршио је 1894 године убиство над Мићом, сином Маринка Димитријевића из Рогаче, за шта је био стављен под суд и у притвор, одакле је незнано где побегао. Њему је 17—18 год., средњег раста, танак, образа подугачких, очију плавих, већа и косе смеђе, погледа потмула. Чачански првостепени суд актом бр. 20420 моли све полицијске власти, да Светозара потраже и паћена њему спроведу. УБр. 1723.

Тимотије Стефановић, родом из Турске, који је неко време живео у Драгосињцима као слуга код Јована Ивановића, био је стављен под суд и у притвор, што је у 1894 год. извршио разбојништво над Максимом Петровићем из Краљева. Но Тимотије улучи прилику и побегне из притвора. Чачански првостепени суд актом бр. 4518 моли све полицијске власти, да Тимотија потраже и паћена њему стражарно спроведу. Тимотије је средњег раста, смеђ, очију великих. Стар од прилике 22 године. УБр. 1722.

Непознати крађивац украо је пре неколико дана једном питомцу војне академије сат. Управа града Београда моли полицијске власти да нареду тражење за проналазак крађивца и покрађе и у случају проналаска да је извести с позивом на бр. 2088. А нарочито ваља да скрену пажњу часовничарима ако би им које лице понудило исти на продају, да о томе власт извести. Сат је са овим знацима: На горњој страни унутрашњег поклоња написано је: „К и Н браћа З. Поповићи“, а на унутрашњој страни спољнег поклоња написано је „с 1900 1793276“. — На спољној страни истог поклоња има српски грб и око истог натпис: 1850—1880 Краљевско српска војна Академија, испод овога натписа с леве стране забележено је „XXXII а с десне стране „1901“ год.

Т Р А Ж И С Е

Тоша тринаесто годишњи син **Глише Иванчевића**, надничара из Београда, који станује у Кнез Даниловој улици бр. 50, нестао је 18 ов. месеца. Он је малог раста, беле косе и плав, био је одевен у капуту жућкасте боје, у црним панталонама од материје; обувен у банањанским опанцима, а на глави имао је шубару. Управа се града Београда обраћа свима полицијским властима да Тошу пронађу и по проналаску упуте кући родитељској. УБр. 1804.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ и ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Претплатницима. 4-ти број „Полицијског Гласника“ изаћи ће у другу недељу уједно са 5-тим бројем, ако само у току идуће недеље не буде какве хитне потребе.